
in memoriam

UDK 316:929Božović R.

Ratko R. Božović (1941–2016)

S nevjericom i žaljenjem, zatekla nas je vijest da je 23. januara ove 2016. godine preminuo Ratko R. Božović, redovni profesor u penziji, prof. emeritus Univerziteta Crne Gore.

Prof. Božović je rođen 1941. godine u Miločanima pored Nikšića. Filozofski fakultet – grupa za Sociologiju završio je u Beogradu, na kojem je stekao i zvanje dr socioloških nauka.

Radio je u Centru za kulturu – Nikšić i na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, prolazeći kroz sva univerzitetska zvanja, na kojem je predavao Sociologiju kulture, Sociologiju umjetnosti i Sociologiju slobodnog vremena na redovnom i postdiplomskom studiju. Na Fakultetu za sport i fizičku kulturu predavao je Sociologiju fizičke kulture i Sociologiju sporta. Predavao je Teoriju kulture sa Sociologijom umjetnosti na Fakultetu dramskim umjetnosti na Cetinju.

Posjedovao je zapaženo iskustvo u izdavačkoj djelatnosti, gdje je obavljao sledeće uloge: predsjednik komisije za izdavačku djelatnost Univerziteta Crne Gore, član redakcije časopisa Sociologije, kao i njene prve međunarodne redakcije u Beogradu, gdje je izabran za člana izdavačkog savjeta časopisa; glavni i odgovorni urednik Zbornika radova nastavnika i saradnika Filozofskog fakulteta i urednik u časopisu Luča za filozofiju i sociologiju. Učestvovao je i organizovao mnoge domaće i međunarodne naučne skupove, sa kojih je u publikovan veliki broj naučnih radova. Takođe je učestvovao u naučno-istraživačkim projektima domaćeg i međunarodnog karaktera.

U okviru organizacione djelatnosti sociologije bio je podpredsjednik Udruženja sociologa Jugoslavije, i član predsjedništva sociologije za Srbiju i Crnu Goru, kao i predsjednik Društva sociologa Crne Gore. U okviru rukovodne-stručne djelatnosti bio je prodekan za nauku Filozofskog fakulteta, predsjednik Odsjeka za sociologiju, član Senata Univerziteta Crne Gore.

Objavio je oko 150 studija, članaka, recenzija, prikaze u domaćoj i stranoj periodici i zbornicima, kao i sledeće knjige: *Suočavanja* (1988); *Kultura potreba* (1989) i drugo dopunjeno (1991); *Preživljavanje politike* (1995); *Raspad vrijednosti* (1999); *Političke kontroverze* (1999); *Život kulture* (2009); *Sociologija i sport* (2009); *Izazovi kulture* (2010); *Prirodnost sela* (2010).

Objavio je i koautorstvu *Svijet sporta* (2001). Kroz čitav stvaralački opus, centralno mjesto u naučnom razmatranju usredsredio je na društvo i kulturu, ukazujući na dinamički karakter kulture; da sve promjene koje se dešavaju u društvu izazivaju promjene i u kulturi. Polazeći od stava da svrha i cilj kulture nije u tome da omoguće kvantitativan već kvalitativan razvoj čovjeka, promišljao je kulturu kao povijesno-stvaralačku praksu.

Urušavanje socijalizma, uvođenje višepartijskog sistema su mu bili „izazovi“ za praćenje i proučavanje društvenih pojava i promjena u razvoju našeg društva. Pridržavajući se načela naučne objektivnosti i nepristranosti, identifikovao je društvene devijacije koje su uslovile poremećaj sistema vrijednosti. Često je stajao iza stava da „nema ekonomskog napretka društva bez moralnog oporavka“. U kontekstu ove problematike i u cilju stvaranja boljeg i humanijeg društva smatrao je da treba, da se „čuje“ riječ intelektualaca. Od intelektualca se očekuje da bude moralni putokaz, a ne da bude puki ekspert za svoju oblast.

Iskrenost i otvorenost prema drugim ljudima, spremnost da se bori za istinu i da je kaže, pravdoljubivost i principijelnost, karakterisale su ličnost prof. Ratka. Ljudi su u njemu imali principijelno pouzdanog saradnika, mogli su da očekuju od njega pouzdanost – veoma važnu za stabilnost i harmoniju u međuljudskim odnosima. U skladu sa tim je i njegov otpor prema birokratiji, dogmatizmu, okoštalošću ljudskog duha i misli, kao i zalaganje za razvoj kritičnosti i svijesti o odgovornosti. Bio je sposoban da se raduje uspjehu drugih ljudi. On je razvijao prijateljstvo na humanističkim osnovama, takvo prijateljstvo je cijenio, podsticao ga, afirmišući ga ljudskošću.

Bio je omiljen i poštovan među studentima, a o tome govori značajan broj diplomskih i magistarskih radova u kojima je biran za mentora. Tražio je znanje, a do toga je dolazio ne autoritarnošću i profesorskom nadmenošću, već uspostavljajući odnos prema studentima pun saradnje, tolerancije i nesebične pomoći koja se ogledala u tome, da je iz svoje biblioteke donosio knjige, časopise, zbornike, koji su bili neophodni studentima za pripremanje ispita, izradu seminarskih i diplomskih radova.

Kod prof. Božovića uočavala se fizička i intelektualna otmenost, dobrota, plemenitost. Gradio je svoju profesionalnu karijeru bez imalo materijalne gramzivosti, a sa visoko etičko-moralnim kodeksom intelektualca.

Stvaralačka snaga nije ga napustila uprkos tome što mu je zdravlje bilo narušeno, o čemu svjedoči poslednja knjiga koju je završio, ali na žalost nije dočekao njen izlazak iz štampe.

Prof Ratko Božović, čovjek u pravom smislu te riječi „bio je voljen, jer je volio“.

Neka mu je vječna slava i hvala!

Ljiljana Vujadinović